

Magyar osztatlan tanári

Szakmai alapozó ismeretek

Nyelvtudomány (**5 kredit** elvégzése kötelező)

Irodalomtudomány (**6 kredit** elvégzése kötelező)

I. félév

BBNMN00100 Bevezetés a nyelvtudományba (3 kr, ea, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: **nyelvészeti alapképzés**

Kredittartománya (max. 12 kr.): 5

Tantárgyai: 1) bevezetés a nyelvtudományba, 2) nyelvészeti proszeminárium

(1.) Tantárgy neve: BBNMN00100 Bevezetés a nyelvtudományba	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³ : ..... (kredit%)	
A tanóra ¹ típusa: ea és óraszám a: 2 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve : .....)	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ² (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³): koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Az előadás-sorozat a nyelvtudomány különféle területeit igyekszik megvilágítani, az állati és emberi kommunikáció főbb jellemzőitől a nyelv vizsgálatának elméleti

¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

vonatkozásain át a vizsgálati módszerekig. A kurzus érinti a fonetika, a fonológia, a morfológia és szintaxis alapvető témáit: a nyelvek hangtani rendszerét, a szavak felépítését, a szavak alakját, a szó- szerkezeteket és az egyszerű mondatokat és a jelentést. Szó esik a nyelvek sokféleségéről, az egyes nyelvek változatairól, a nyelvtörténetről, a nyelvrokonságról, valamint a nyelv társadalmi vonatkozásairól is.

A 2–5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Crystal, David: A nyelv enciklopédiája. Osiris Kiadó, Budapest, 1998. ISBN 963 379 211 8

Kálmán László–Trón Viktor: Bevezetés a nyelvtudományba. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2005. ISBN 963-7094-26-1

Kenesei István (szerk.): A nyelv és a nyelvek. Hatodik, javított, bővített kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011. ISBN 978 963 05 8998 7

Robins, Robert Henry: A nyelvészet rövid története. Osiris Kiadó–Tinta Kiadó, Budapest, 1999. ISBN 963 379 535 4

Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.): Nyelvi fogalmak kyszótára. Korona Kiadó, Budapest, 2000. ISBN 963 9191 62

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

pl.:

a) tudása

- ismeri a nyelv részrendszereit
- ismeri a nyelvhasználat területi és társadalmi jellemzőit
- ismeri a nyelvek tipológia sajátosságait és a nyelvtörténet főbb szempontjait

a) képességei

- képes a nyelvet mint rendszert szemlélni
- képes a nyelvek közötti eltéréseket megérteni .....

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Gerstner Károly egyetemi docens, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

.....

BBNMN00500 Nyelvészeti proszemínárium (3 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör : nyelvészeti alapképzés
Kredittartománya (max. 12 kr.):5
Tantárgyai: 1)Bevezetés a nyelvtudományba 2) nyelvészeti proszemínárium

(1.) Tantárgy neve: N y e l v é s z e t i p r o s z e m i n á r i u m	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: .... (kredit%)	
A tanóra típusa : szem. és óraszám : 2/hét az adott félévben	
A számonkérés módja : gyj.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
<ul style="list-style-type: none">
• a nyelvészet diszciplináris körülhatárolása, terminológiai alapok
• a nyelvészeti kutatások módszerei és gyakorlata
• a nyelvészeti kutatómunka legfontosabb forrásai és segédeszközei
• anyaggyűjtés, cédulázás, tájékozódás a szakirodalomban
• magyar és idegen nyelvű szakszöveg olvasás, szövegelemzés
A 2–5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
<ul style="list-style-type: none">
• CRYSTAL, DAVID: A nyelv enciklopédiája. Bp., 2003. . ISBN 963 389 481 6
• KÁLMÁN LÁSZLÓ–TRÓN VIKTOR: Bevezetés a nyelvtudományba. Bp., 2007². ISBN: 9789637094651
• KENESEI ISTVÁN (szerk.): A nyelv és a nyelvek. Bp., 2011⁶, jav, bőv. ISBN 978 963 05 8998 7
• ROBINS, ROBERT HENRY: A nyelvészet rövid története. Bp., 1999. ISBN 963-379-535-4

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

b) tudása

- ismeri a nyelvészeti alapfogalmakat
- ismeri a legfontosabb hazai és nemzetközi szakirodalmat
- ismeri a nyelvészeti kutatás alapvető forrásait

c) képességei

- képes tájékozódni a különböző források között
- módszertanilag felkészült az önálló filológiai munkára

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Farkas Edit, adjunktus, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

Szakmai törzsanyag szakterületi ismeretei

Nyelvtudomány (**32 kredit** elvégzése kötelező)

Irodalomtudomány (**32 kredit** elvégzése kötelező)

II. félév

új kód   Hangtan (3 kr, ea, 2 óra, kötelező, ekvivalencia: BBNMN00300 Fonetika)

Az ismeretkör: Nyelvészeti leíró szakképzés 1.

Kredittartománya (max. 12 kr.): 12

Tantárgyai: 1) Hangtan (előadás), 2) Hangtan (szeminárium), 3) Jelentéstan,
4) Szövegtan

(1.) Tantárgy neve: Hangtan

Kreditértéke: 3

A tantárgy **besorolása:** kötelező

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: ..... (kredit%)

A **tanóra**⁵ típusa: előadás és **óraszám**: 30 az adott **félévben**,

(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a **nyelve**: –)

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további (sajátos) módok, jellemzők**⁶ (ha vannak): –

A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / **egyéb**⁷): kollokvium

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további (sajátos) módok**⁸ (ha vannak): –

A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 2.

Előtanulmányi feltételek (ha vannak): .....

Tantárgyleírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a hangtani leírás területeit, a hangtani szint elemeit és szabályait. Váljanak képessé írott, hangzó és fonémikus (mentálisan reprezentált hangzó) alakok megkülönböztetésére, ismerjék a magyar fonémarendszer elemeit, valamint a magyar hangtan legfontosabb jelenségeit. A kurzus fontos szerepet tölt be a további nyelvészeti tanulmányok, elsősorban a nyelvtörténet megalapozásában is.

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

Gósy Mária: *Fonetika, a beszéd tudománya*. 22–51. Osiris, Bp., 2004 ISBN 963 389 666 5.

Siptár Péter: Hangtan. Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv*. 28–53. Akadémiai Kiadó, Bp. 2006. ISBN 963 050 8324 0.

Siptár Péter: A hangsúly és a hanglejtés. In: É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter: *Új magyar nyelvtan*. 382–7. Osiris, Bp., 1998. ISBN 963 389 521 9.

Forró Orsolya: *Hangtan I–II*. Kéziratos egyetemi jegyzet, PPKE–BTK.

Ajánlott:

David Crystal: *A nyelv enciklopédiája*. 164–224. Osiris, Bp., 2003. ISBN 963 389 481 6.

Kálmán László – Nádasdy Ádám: *Hárompercesek a nyelvről*. 52–61. Osiris, Bp., 1999. ISBN 963 379 648 2.

⁵ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁸ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Kassai Ilona: *Fonetika*. Universitas, Bp., 2002. ISBN 9631927903.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

d) tudása

- Tájékozott a magyar nyelv legfontosabb jelenségeinek, jellemzőinek és adatainak körében.
- Tisztában van a nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel.

e) képességei

- Képes értelmezni a magyar nyelv jelenségeinek sajátosságait.
- A nyelvtudomány jellemző kérdéseiről közérthetően, választékos stílusban képes írni és beszélni.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Forró Orsolya egyetemi adjunktus, Phd

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): –

új kód   Hangtan (3 kr, gy, 2 óra, kötelező, ekvivalencia: BBNMN00400 Fonetika)

Az **ismeretkör**: Nyelvészeti leíró szakképzés 1.

Kredittartománya (*max. 12 kr.*): 12

Tantárgyai: 1) Hangtan (előadás), 2) Hangtan (szeminárium), 3) Jelentéstan,
4) Szövegtan

(1.) Tantárgy neve: Hangtan

Kreditértéke: 3

A tantárgy **besorolása**: kötelező

A tantárgy **elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”**¹³: .... (kredit%)

A **tanóra**⁹ típusa: szeminárium és **óraszám**: 30 az adott **félévben**,

(*ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: –*)

⁹ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további (sajátos) módok, jellemzők¹⁰** (ha vannak): –

A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / **egyéb¹¹**): gyakorlati jegy

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további (sajátos) módok¹²** (ha vannak): –

A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 2.

Előtanulmányi feltételek (ha vannak): .....

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A kurzus célja, hogy segítse a hallgatókat az előadáson elhangzott ismeretek elsajátításában, a kötelező szakirodalom feldolgozásában. A szemináriumon fontos szerepet kap a hallgatók által felvetett kérdések és problémák részletesebb tárgyalása, magyarázata. Kiemelten kezeljük a további nyelvészeti tanulmányokhoz szükséges képességek (analitikus gondolkodás, alapos szakszövegolvasás, adatok megfigyelése, elemzése) fejlesztését. Az intenzív gyakoroltatás mellett a rendszeres ismeretellenőrzés is a folyamatos tanulást, fejlődést segíti.

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

Gósy Mária: *Fonetika, a beszéd tudománya*. 22–51. Osiris, Bp., 2004 ISBN 963 389 666 5.

Siptár Péter: *Hangtan*. Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv*. 28–53. Akadémiai Kiadó, Bp. 2006. ISBN 963 050 8324 0.

Siptár Péter: *A hangsúly és a hanglejtés*. In: É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter: *Új magyar nyelvtan*. 382–7. Osiris, Bp., 1998. ISBN 963 389 521 9.

Forró Orsolya: *Hangtan I–II*. Kéziratot egyetemi jegyzet, PPKE–BTK.

Ajánlott:

David Crystal: *A nyelv enciklopédiája*. 164–224. Osiris, Bp., 1998. ISBN 963 389 481 6.

Kálmán László – Nádasdy Ádám: *Hárompercesek a nyelvről*. 52–61. Osiris, Bp., 1999. ISBN 963 379 648 2.

Kassai Ilona: *Fonetika*. Universitas, Bp., 2002. ISBN 9631927903.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK **7. pont**) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

¹⁰ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹² pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

a) tudása

- Tájékozott a magyar nyelv legfontosabb jelenségeinek, jellemzőinek és adatainak körében.
- Tisztában van a nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel.

b) képességei

- Képes értelmezni a magyar nyelv jelenségeinek sajátosságait.
- A nyelvtudomány jellemző kérdéseiről közérthetően, választékos stílusban képes írni és beszélni.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Forró Orsolya egyetemi adjunktus, Phd

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): –

III. félév

BBNMN00700 Szó- és alaktan (3 kr, ea, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: Nyelvészeti leíró szakképzés 2.

Kredittartománya (max. 12 kr.): 12

Tantárgyai: 1) Szó- és alaktan (ea.), 2) Szó és alaktan (gy.), (3) Mondattan (ea.),
4) Mondattan (gy.)

(1.) Tantárgy neve: Szó- és alaktan

Kreditértéke: 3

A tantárgy **besorolása:** kötelező

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: .... (kredit%)

A tanóra¹³ típusa: előadás. **Óraszám:** 30 az adott félévben.

(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: –)

¹³ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további (sajátos) módok, jellemzők**¹⁴: –

A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / **egyéb**¹⁵): kollokvium

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további (sajátos) módok**¹⁶: –

A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3

Előtanulmányi feltételek (*ha vannak*): –

Tantárgyleírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Az előadás a szintek szerinti nyelvleírás három fontos területét öleli fel a fonológia és a szintaxis által határolt mezőben: a szókészlettant, a szófajtant és az alaktant. Igyekszik a rendelkezésre álló keretek között naprakész képet adni a magyar nyelvre vonatkozó kutatások állásáról mind a hagyományosnak nevezett, erős empirikus alapozású grammatika, mind a magyarra alkalmazott általános nyelvelmélet belátásait figyelembe véve és azonos súllyal kezelve. Részletesen foglalkozunk a szó fogalmával, a szóalkotási módokkal, a szófaji osztályozás szempontjaival és nehézségeivel, az egyes szófaji kategóriákkal, valamint a tövek, az affixumok és az összetételek típusaival, a magyar alaktani szabályokkal.

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Kenesei István: Szófajok. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv*. Budapest, Akadémiai, 2006, 80–109. ISBN 963-05-8324-0

Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000, ISBN 963-19-5880-9

Kiefer Ferenc: Alaktan. In: uő (szerk.): *Magyar nyelv*. Budapest, Akadémiai, 2006, 54–79. ISBN 963-05-8324-0

Ajánlott irodalom:

Kenesei István: A szófaj fogalmáról és meghatározásáról. In: Kas Bence (szerk.): *„Szavad ne feledd!” Tanulmányok Bánréti Zoltán tiszteletére*. Budapest, MTA Nyelvtudományi Intézet, 2016, 81–92. ISBN 978-963-9074-64-4

¹⁴ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁵ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

¹⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Kiefer Ferenc: Alaktan. In: É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter: *Új magyar nyelvtan*. Budapest, Osiris, 1998, 185–289. ISBN 963-379-327-0

Kiefer Ferenc (szerk.): *Strukturális magyar nyelvtan 3. Morfológia*. Budapest, Akadémiai, 2000. ISBN 963-05-7737-2

Kugler Nóra: *A módosítószók funkciói*. Budapest, Akadémiai, 2003. ISBN 963-05-7904-9

Rácz Endre – Szathmári István (szerk.): *Tanulmányok a mai magyar nyelv szófajtana és alaktana köréből*. Budapest, Tankönyvkiadó, 1974. ISBN 963-18-0526-3

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- tisztában van a nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel
- tájékozott a magyar nyelv legfontosabb jelenségeinek és azok tagolódásának, általánosan elfogadott jellemzőinek és adatainak körében

b) képességei

- képes értelmezni a magyar nyelv jelenségeinek összefüggéseit, történeti beágyazottságát
- a szakterületén fölmerülő problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét mérlegelve képes kiválasztani és alkalmazni a megfelelő nyelvtudományi módszereket

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nemesi Attila László egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): –

BBNMN00800 Szó- és alaktan (3 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: Nyelvészeti leíró szakképzés 2.

Kredittartománya (max. 12 kr.): 12

Tantárgyai: 1) Szó- és alaktan (ea.), 2) Szó és alaktan (gy.), (3) Mondattan (ea.),
4) Mondattan (gy.)

(1.) Tantárgy neve: Szó- és alaktan

Kreditértéke: 3

A tantárgy besorolása : kötelező
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³ : .... (kredit%)
A tanóra ¹⁷ típusa: szeminárium. Óraszám : 30 az adott félévben. (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve : –) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁸ : –
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁹): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ²⁰ : –
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –

Tantárgyleírás : az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A szeminárium az azonos című előadás témái szerint haladva különböző feladattípusok megoldásával segíti a szóképzés, szófajtan és szóalakok tárgyköreinek mélyebb felfedezését és az elméleti tudnivalók rögzülését. A cél az, hogy a magyar leíró grammatika e három fontos, egymással szorosan összefüggő részterületén a hallgatók minél biztosabb empirikus ismeretekre, fogalomhasználatra és minél jobb elemzési készségre, problémálatásra tegyenek szert.
A 2–5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: Keszler Borbála (szerk.): <i>Magyar grammatika</i> . Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000, ISBN 963-19-5880-9 Keszler Borbála – Lengyel Klára: <i>Magyar grammatikai gyakorlókönyv</i> . Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2009. ISBN 978-963-19-6259-8 Ajánlott irodalom:

¹⁷ **Nftv. 108. § 37. tanóra**: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

¹⁸ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

²⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

A. Jászó Anna (szerk.): *A magyar nyelv könyve*. Budapest, Trezor, 2007. ISBN 978-963-8144-19-5

Bencédy József – Fábrián Pál – Rácz Endre – Velcsov Mártonné: *A mai magyar nyelv*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1968. ISBN 963-18-5996-7

Dobsonyi Sándor – Hangay Zoltán – Nagy Katalin: *Szófajtani elemzések*. Budapest, Tinta, 2003. ISBN 963-9372-65-X

Kiefer Ferenc: Alaktan. In: É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter: *Új magyar nyelvtan*. Budapest, Osiris, 1998, 185–289. ISBN 963-379-327-0

Rácz Endre – Szathmári István (szerk.): *Tanulmányok a mai magyar nyelv szófajtana és alaktana köréből*. Budapest, Tankönyvkiadó, 1974. ISBN 963-18-0526-3

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- tisztában van a nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel
- tájékozott a magyar nyelv legfontosabb jelenségeinek és azok tagolódásának, általánosan elfogadott jellemzőinek és adatainak körében

b) képességei

- képes értelmezni a magyar nyelv jelenségeinek összefüggéseit, történeti beágyazottságát
- a szakterületén fölmerülő problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét mérlegelve képes kiválasztani és alkalmazni a megfelelő nyelvtudományi módszereket

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Nemesi Attila László egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): –

IV. félév

új kód   Mondattan (3 kr, ea, 2 óra, kötelező, ekvivalencia: BBNMN00900
Mondattan)

Az **ismeretkör**: Nyelvészeti leíró szakképzés 2.

Kredittartománya (*max. 12 kr.*): 12

Tantárgyai: 1) Szó- és alaktan (ea.), 2) Szó és alaktan (gy.), (3) Mondattan (ea.),

4) Mondattan (gy.)

(1.) Tantárgy neve: Mondattan	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: .... (kredit%)	
A tanóra ²¹ típusa: előadás. Óraszám: 30 az adott félévben. (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: –) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ²² : –	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²³): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ²⁴ : –	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az előadás a magyar mondatszerkezet általános nyelvelméleti igényű leírásának alapjaival ismerteti meg a hallgatókat. Tisztázzuk, hogy a generatív mondattan célja azoknak a műveleteknek és megszorításoknak a minél teljesebb és pontosabb megadása, amelyek alapján a mondat összetevőiből egy adott nyelv minden lehetséges mondata (és csak a grammatikus mondatok) előállítható, levezethető. A magyar mondatszerkezet topik–predikátum tagolása a kiindulópont, majd következik a fókusz és a kvantorok funkciója és mondatszerkezeti helye, a határozók szórendi helye, értelmezése és hangsúlyozása, a tagadás, valamint a főnévi csoport és a birtokos szerkezet beható vizsgálata.

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

²¹ **Nftv. 108. § 37.** *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

²² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

²³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

²⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

É. Kiss Katalin: Mondattan. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv*. Budapest, Akadémiai, 2006, 110–148. ISBN 963-05-8324-0

É. Kiss Katalin: Mondattan. In: É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter: *Új magyar nyelvtan*. Budapest, Osiris, 1998, 15–184. ISBN 963-379-327-0

Ajánlott irodalom:

Kiefer Ferenc (szerk.): *Strukturális magyar nyelvtan 1. Mondattan*. Budapest, Akadémiai, 1992. ISBN 963-05-6877-2

Bartos Huba (szerk.): *Általános nyelvészeti tanulmányok XXIII. Új irányok és eredmények a mondattani kutatásban*. Budapest, Akadémiai, 2011. ISBN 978-963-05-9043-3

Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000. ISBN 963-19-5880-9

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- tisztában van a nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel
- tájékozott a magyar nyelv legfontosabb jelenségeinek és azok tagolódásának, általánosan elfogadott jellemzőinek és adatainak körében

b) képességei

- képes értelmezni a magyar nyelv jelenségeinek összefüggéseit, történeti beágyazottságát
- a szakterületén fölmerülő problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét mérlegelve képes kiválasztani és alkalmazni a megfelelő nyelvtudományi módszereket

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Nemesi Attila László egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): –

BBNMN01000 Mondattan (3 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az **ismeretkör**: Nyelvészeti leíró szakképzés 2.

Kredittartománya (*max. 12 kr.*): 12

Tantárgyai: 1) Szó- és alaktan (ea.), 2) Szó és alaktan (gy.), (3) Mondattan (ea.),

4) Mondattan (gy.)

(1.) Tantárgy neve: Mondattan	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: .... (kredit%)	
A tanóra ²⁵ típusa: szeminárium. Óraszám: 30 az adott félévben. (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: –) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ²⁶ : –	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²⁷): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ²⁸ : –	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A mondattani szeminárium az ún. hagyományos leíró mondattan fogalomkészletét és elemzési módszerét mélyíti el a hallgatókban. Az alapokkal már a középiskolában megismerkedhettek, itt azonban jóval alaposabban megvizsgáljuk a magyar mondat szerkezeti felépítését. A szintagmák típusaitól a mondatrészek (állítmány, alany, tárgy, határozó, jelző) részletekbe menő vizsgálatán át az egyszerű és összetett mondatok (alá- és mellérendelés) tipológiáig eljutva fejlesztjük a hallgatók elemzési készségét, külön kitérve a szakirodalomban vitatott kérdésekre.

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000. ISBN 963-19-5880-9

²⁵ **Nftv. 108. § 37.** *tanóra:* a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

²⁶ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

²⁷ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

²⁸ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Keszler Borbála – Lengyel Klára: *Magyar grammatikai gyakorlókönyv*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2009. ISBN 978-963-19-6259-8

Ajánlott irodalom:

Bencédy József – Fábíán Pál – Rácz Endre – Velcsov Mártonné: *A mai magyar nyelv*. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1968. ISBN 963-18-5996-7

É. Kiss Katalin: Mondattan. In: É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter: *Új magyar nyelvtan*. Budapest, Osiris, 1998, 15–184. ISBN 963-379-327-0

Kiefer Ferenc (szerk.): *Strukturális magyar nyelvtan 1. Mondattan*. Budapest, Akadémiai, 1992. ISBN 963-05-6877-2

Rácz Endre – Szemere Gyula (szerk.): *Mondattani elemzések*. Budapest, Tankönyvkiadó, 1970/1998. ISBN 963-18-8977-7

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- tisztában van a nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel
- tájékozott a magyar nyelv legfontosabb jelenségeinek és azok tagolódásának, általánosan elfogadott jellemzőinek és adatainak körében

b) képességei

- képes értelmezni a magyar nyelv jelenségeinek összefüggéseit, történeti beágyazottságát
- a szakterületén fölmerülő problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét mérlegelve képes kiválasztani és alkalmazni a megfelelő nyelvtudományi módszereket

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Nemesi Attila László egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): –

BBNMN03200 Hangtörténet (2 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: magyar nyelvtörténet

Kredittartománya (*max. 12 kr.*): 11

Tantárgyai: 1) hangtörténet, 2) nyelvtörténet, 3) nyelvemlékelemzés, 4) nyelvtörténeti és névtani kutatások

(1.) Tantárgy neve: BBNMN03200 Hangtörténet	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke , „ képzési karaktere ” ¹³ : ..... (kredit%)	
A tanóra ²⁹ típusa : gyak. és óraszám a: 2 az adott félévben , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve : .....)	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ³⁰ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³¹): gyj.	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ³² (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A magyar nyelv hangállományának fejlődéstörténete. A hangváltozások lefolyásának, szabályszerűségeinek tanulmányozása a nyelvhasználat és a nyelvemlékek segítségével. A legfontosabb szórványemlékek (DAI., VA., TA.) adatainak elemző olvasása és értékelése a hangtörténet szempontjából.

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kiss Jenő–Pusztai Ferenc: Magyar nyelvtörténet. Budapest, 2003. ISBN 963 389 534 6

Bereczki Gábor: A magyar nyelv finnugor alapjai. Budapest, 1996. ISBN 963 9104 79 5

Gerstner Károly: Hangtörténet. In: É. Kiss Katalin–Gerstner Károly–Hegedűs Attila: Kis magyar nyelvtörténet. Piliscsaba, 2013. 18–46. ISBN 978 963 308 133 4

²⁹ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

³⁰ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³¹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

³² pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Ó-magyar olvasókönyv. Összeállította Jakubovics Emil és Pais Dezső. Pécs, 1929. 5–11; 14–17. ISBN (nincs)

Szemelvények a magyar nyelvemlékekből. Összeállította Simon Györgyi. Egyetemi jegyzet. Bp., 1986. (Tankönyvi száma: J 2-175.)

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

pl.:

f) tudása

- tisztában van a magyar hangrendszer változásainak irányjaival
- ismeri a hangváltozások feltételrendszerét

g) képességei

- képes a régebbi korok írásos adatainak hangtani elemzésére
- képes a jelenkori hangváltozásokat értelmezni.....

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Gerstner Károly egyetemi docens, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

V. félév

új kód   Jelentéstan (3 kr, ea, 2 óra, kötelező, ekvivalencia: BBNMN01600
Jelentéstan)

Az ismeretkör: nyelvészeti leíró szakképzés 1

Kredittartománya (max. 12 kr.): 12

Tantárgyai: 1) hangtan előadás, 2) hangtan szeminárium, 3) jelentéstan, 4) szövegtan

(1.) Tantárgy neve: J e l e n t é s t a n

Kreditértéke: 3

A tantárgy besorolása: **kötelező**

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: .... (kredit%)

A tanóra típusa: ea. és óraszám: 2/hét az adott félévben

A számonkérés módja koll.

A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):

Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

- A jelentéstan a tudományok rendszerében; kapcsolata a szemiotikával.
- A jelentéstan története, irányzatok.
- A jelentés különböző megközelítései. Jelentésfajták.
- Szemantikai jegyek. A morfémák jelentéstani vizsgálata.
- A lexikológiai jelentés alosztályai a hangalak és a jelentés összefüggései alapján
- A mondat jelentése. Előfeltevések és implikációk. Pragmatikai jelentés
- Jelentésváltozás. Jelentésátvitel.

A 2–5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

KÁROLY SÁNDOR: *Általános és magyar jelentéstan*. Bp, 1970.

KIEFER FERENC: *Jelentéselmélet*. Corvina Kiadó, Bp. 2007^{2, bőv.} ISBN 963 13 4548 3

LAPPIN, S. (szerk.): *The Handbook of Contemporary Semantic Theory*. Oxford (UK),
Malden (MA, USA), 1997. ISBN 0-631-18752-9

PETHŐ JÓZSEF: *Jelentéstan*. Bölcsész konzorcium, 2004. ISBN 963 9704 82 2.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

h) tudása

- ismeri a jelentéssel kapcsolatos legfontosabb elméleteket és azok alapfogalmait
- ismeri a jelentéssel kapcsolatos főbb kérdéseket
- ismeri a legfontosabb hazai és nemzetközi szakirodalmat
- **képességei**
- képes elméleti ismereteit a konkrét szövegelemzésben alkalmazni
- képes önálló, tudományosan megalapozott állásfoglalásra a különböző, jelentéssel kapcsolatban felmerülő nyelvhasználati problémák esetén

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Farkas Edit, adjunktus, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

VI. félév

BBNMN01800 Nyelvtörténet (3 kr, ea, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: magyar nyelvtörténet

Kreditértéke (max. 12 kr.): 10.....

Tantárgyai: 1)hangtörténet 2) nyelvtörténet

3) nyelvemlékelemzés 4) nyelvtörténeti és névtani kutatások

(1.) Tantárgy neve: nyelvtörténet	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező (a nem kívánt törlendő!)	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : ..... (kredit%)	
A tanóra ³³ típusa: ea. /. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: .....)	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ³⁴ (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. ³⁵): kolokvium..	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ³⁶ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6...	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

³³ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

³⁴ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³⁵ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

³⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A nyelvtörténet elméleti alapjai. A nyelvrokonság. A dinamikus szinkronia. A nyelvtörténet forrásai és módszerei. A nyelvhasználat. A szófajok története. A toldalékformák története. Az alaktani rendszer alakulástörténete: a képzők története, az igeragozás és –jelezés története, a névszóragozás és –jelezés története. A tulajdonnevek története.

A 2–5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

KISS JENŐ–PUSZTAI FERENC: Magyar nyelvtörténet. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. ISBN 963 389 534 6

BENKŐ LORÁND (főszerk.): A magyar nyelv történeti nyelvtana. I–II/2. Akadémiai Kiadó, Bp., 1991. ISBN 963 05 5978 1; 1992. isbn 963 05 4243 8; 1995. isbn 963 05 6705 9. Összkiadás: ISBN 963 05 5977 3.

D. Máta Mária: Magyar szófajttörténet. Argumentum Kiadó, 2011. ISBN 978-963-446-610-9
Gerstner Károly szerk. Kis magyar nyelvtörténet. PPKÉ BTK, Piliscsaba, 2013. ISBN 978 963 308 133 4

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

pl.:

i) tudása

-.....ismeri a nyelv történeti vizsgálatának módszereit, tisztában van a nyelvrokonság mikéntjével.

-bővebb ismereteket szerez a magyar nyelv morfológiai változásairól.....

j) képességei

-különbséget tud tenni a nyelvrokonság és a kulturális rokonság fogalmai között.....

-képes felismerni a mai nyelvi változások és a szinkron rendhagyás alapjait a történeti nyelvi változásokban.....

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Hegedűs Attila egyetemi docens, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

<p>Az ismeretkör: finnugrisztika és nyelvtörténet</p> <p>Kredittartománya (max. 12 kr.): 12.....</p> <p>Tantárgyai: 1) a magyar nyelv finnugor alapjai, 2) uráli népek és nyelvek</p> <p>3) uráli összehasonlító nyelvészet 4) a nyelvtörténet forrásai.....</p>

(1.) Tantárgy neve: a magyar nyelv finnugor alapjai ...	Kreditértéke: 3...
A tantárgy besorolása: kötelező (a nem kívánt törlendő!)	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: ..... (kredit%)	
A tanóra ³⁷ típusa: / gyak.. és óraszám a: 30... az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ³⁸ (ha vannak):	
A számonkérés módja / gj. / egyéb ³⁹ :	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴⁰ (ha vannak):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6...	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Az uráli nyelvek – elsősorban a magyar – közös alapnyelvre visszavezethető elemeinek tárgyalása: az alapnyelvi magán- és mássalhangzórendszer, prozódiai sajátosságok, morfológia, morfémaosztályok, névragozás, névszójelek, birtokos személyjelek, mód- és időjelek, igeragozás, a szókészlet etimológiai rétegei, szóképzés és szóösszetétel, mondattani jegyek.

³⁷ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

³⁸ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³⁹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

A 2–5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

BERECZKI GÁBOR: A magyar nyelv finnugor alapjai. Bp., 1998.

HAJDÚ PÉTER: Az uráli nyelvészet alapkérdései.3 Bp. 1991.

DOMOKOS PÉTER(szerk.): Uralisztikai olvasókönyv. Bp., 1977.

Róna-Tas András: A nyelvrokonság. Bp. 1978.

Rédei Károly: Őstörténetünk kérdései. A nyelvészeti dilettantizmus kritikája. Bp. 2003.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

pl.:

k) tudása

-ismeri a magyar nyelv előtörténetét, a nyelvhasználat módszerét.....

-.....

l) képességei

-különbséget tud tenni a tudományos nyelvhasználat és a naiv szemléletmódok között.....

-.....

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Tánczos Orsolya PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

Általános iskolai tanári szak önálló képzési szakasz ismeretkörei

Nyelvtudomány (**10 kredit** elvégzése kötelező)

Irodalomtudomány (**11 kredit** elvégzése kötelező)

VII. félév

BBNMN01300 Stiliztika (3 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: Nyelv és társadalom

Kredittartománya (max. 12 kr.): 12

Tantárgyai: 1) stilsztika, 2) nyelv, társadalom, kultúra, 3) osztálytermi diskurzus, 4) napjaink változó nyelvhasználata

(1.) Tantárgy neve: S t i l i s z t i k a	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: .... (kredit%)	
A tanóra típusa : szem. és óraszám a: 2/hét az adott félévben	
A számonkérés módja: gyj.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

- A stilsztika története; a stilsztika a nyelvészet és az irodalomtudomány határán.
- A modern stilsztika irányzatai.
- A stilsztikai kutatások tárgykörei és vizsgálati módszereik.
- A nyelvi stílus fogalma; stílusértelmezések a modern nyelvelméleti megközelítések alapján.
- A beszédhelyzet mint stílusalakító tényező.
- Az íráskép (a “látható nyelv”); akusztikai eszközök (hangszimbolika, hangalakzatok stb.). Jelentéstani eszközök (szóképek, képek, képrendszerek).
- Alakzatok (átalakító műveletek: adjekció, detrakció, transzmutáció, immutáció).
- A szöveg kompozicionális eszközei (szerkezeti egységek; térbeli, időbeli és oksági viszonyok; ismétlés, ellentételezés; toposz, motívum, embléma).
- Stílustörténeti áttekintés
- Hagyományozott szövegtípusok, illetve a műnemek és műfajok stílusa

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

- Szikszainé Nagy Irma: Magyar stilsztika. Osiris Kiadó, Budapest, 2007. ISBN: 9789633899045
- Tolcsvai Nagy Gábor: A magyar nyelv stilsztikája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996. ISBN: 9631875067

- Kövecses Zoltán: A metafora. Gyakorlati bevezetés a kognitív metaforaelméletbe. Tiptex Kiadó, Budapest, 2005. ISBN 963-9548-55-3
- Szabó Zoltán: A magyar szépírói stílus történetének fő irányai. Corvina Könyvkiadó, Budapest, 1998

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

m) tudása

- ismeri a stílusfogalom különböző megközelítéseit
- ismeri a stíuselemzés eszközeit és módszertanát
- ismeri a legfontosabb hazai és nemzetközi szakirodalmat

n) képességei

- az elsajátított elméleti ismeretek segítségével képes mind szépirodalmi, mind egyéb szövegtípusok stílárís elemzésére, értékelésére

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Farkas Edit, adjunktus, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

új kód   Pszicholingvisztika (3 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az **ismeretkör**: Pszicholingvisztika

Kredittartománya (max. 12 kr.): 12

Tantárgyai: 1) Pszicholingvisztika, 2) Beszédtudományok,

3) Anyanyelvi kultúra és ismeretterjesztés, 4) Nyelvpolitika, nyelvi tervezés

(1.) Tantárgy neve: Pszicholingvisztika

Kreditértéke: 3

A tantárgy **besorolása**: kötelező

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: ..... (kredit%)

A **tanóra**⁴¹ típusa: szeminárium és **óraszám**: 30 az adott **félévben**,

(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a **nyelve**: –)

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további (sajátos) módok, jellemzők**⁴² (ha vannak): –

A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / **egyéb**⁴³): gyakorlati jegy

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további (sajátos) módok**⁴⁴ (ha vannak): –

A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 7.

Előtanulmányi feltételek (ha vannak): .....

Tantárgyleírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A kurzus célja, hogy megismertesse a hallgatókat a nyelvi és mentális működés kapcsolatának feltérképezését célzó tudományterület kutatásának alapvető területeivel, kérdéseivel, módszereivel és eredményeivel. A pszicholingvisztikai tanulmányok lehetőséget adnak a leíró nyelvészeti kurzusokon szerzett ismereteket alkalmazására, illetve annak bemutatására, hogy ezek az ismeretek hogyan használhatók fel interdiszciplináris kutatási területeken. Lehetőség nyílik továbbá arra, hogy a hallgatók saját tapasztalataikkal, saját maguk által gyűjtött adatok elemzésével (gyermeknyelvi adatok, nyelvbtlások stb.) kapcsolódjanak be a munkába.

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

Pléh Csaba – Lukács Ágnes (szerk.): *Pszicholingvisztika 1–2*. Akadémiai Kiadó, Bp., 2014. ISBN 978 963 05 9499 8.

Ajánlott:

David Crystal: *A nyelv enciklopédiája*. 285–323. Budapest, Osiris, Bp., 2003. ISBN 963 389 481 6.

Kenesei István (szerk.): *A nyelv és a nyelvek*. Hatodik, javított, bővített kiadás. 286–388. Akadémiai Kiadó, Bp. 2011. ISBN 978 963 05 8998 7.

Pléh Csaba: *Mondatmegértés a magyar nyelvben*. Osiris, Bp. 1998. ISBN 963 379 378 5.

⁴¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁴² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁴³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Pléh Csaba: Pszicholingvisztika. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv.* 725–752. Akadémiai Kiadó, Bp. 2006. ISBN 963 050 8324 0.

Pléh Csaba: A gyermeknyelv. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv.* 753–82. Akadémiai Kiadó, Bp. 2006. ISBN 963 050 8324 0.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a nyelvtudomány jellemző írásbeli és szóbeli, tudományos és népszerűsítő műfajait.
- Tájékozott a magyar nyelvű szövegek nyelvi értelmezésének ismert eljárásai és módszerei, valamint ezek szakmailag elfogadott kontextusai és értékelési terén.
- Tisztában van a nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel.

b) képességei

- A nyelvtudomány jellemző kérdéseiről több stílusregiszterben, az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően, közérthetően, választékos stílusban képes írni és beszélni.
- Képes a magyar nyelv sokszínű szövegeit a nyelvtudomány szempontjából értelmezni.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Forró Orsolya egyetemi adjunktus, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

.....

új kód

Osztálytermi diskurzus (2 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör : Nyelv és társadalom
Kredittartománya (max. 12 kr.): 12
Tantárgyai: 1) Stilisztika, 2) Nyelv, társadalom, kultúra, 3) Osztálytermi diskurzus, 4) Napjaink változó nyelvhasználata

(1.) Tantárgy neve: Osztálytermi diskurzus	Kreditértéke : 2
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³ : ..... (kredit%)	
A tanóra ⁴⁵ típusa: szeminárium. Óraszám : 30 az adott félévben. (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve : –) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁴⁶ : –	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁴⁷): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁴⁸ : –	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tanárképzés részeként ez a tárgy az osztálytermi diskurzus olyan jellemzőit veszi vizsgálat alá, mint a tanárok és diákok beszédének aránya, a diskurzus irányítása (ill. ennek nyelvi és nem nyelvi eszközei), a szóátadás-átvétel, a tanári instrukciók és kérdések, a különböző tevékenység típusok és a nyelvhasználat összefüggései, a kommunikációs készségfejlesztést támogató stratégiák, az osztályteremben megjelenő stílusrétegek, vagy a humor és az ironia szerepe. A téma szaporodó irodalma jó kiindulópontot nyújt, összekapcsolva konkrét tanórák

⁴⁵ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁴⁶ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁴⁷ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴⁸ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

felvételeinek elemzésével. Új kihívás az ún. IKT-eszközök bevonása és ennek hatása az osztálytermi nyelvhasználatra, ezért ezt is behatóan elemezzük. Tanár és diák beszédmagatartását egymással való összefüggésben, komplex módon, a társadalmi-kulturális-technológiai környezet átalakulására is tekintettel elemezzük, erősítve a leendő tanároknak az ez irányú tudatosságot és önreflexiót.

A **2–5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Antalné Szabó Ágnes: *A tanári beszéd empirikus kutatások tükrében*. Budapest: Magyar Nyelvtudományi Társaság, 2006. ISBN 963-7530-83-5

Király Flóra: A beszédfordulók és a szóátadások vizsgálata osztálytermi kontextusban. *Anyanyelv-pedagógia* 2015/1. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=552>

Schirm Anita: Diskurzusjelölők az osztálytermi kommunikáció szövegtípusaiban. In: Baditzné Pálvölgyi Kata – Szabó Éva – Szentgyörgyi Rudolf (szerk.): *Tanóratervezés és tanórákutató*. Budapest, ELTE, 2015, 49–66. ISBN 978-963-284-663-7

Sáfrányné Molnár Mónika: A verbális tanári instrukciók az osztálytermi diskurzusban I–III. *Anyanyelv-pedagógia* 2006/2–4. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=624>

Ajánlott irodalom:

Asztalos Anikó: A tanórai beszédfejlesztést támogató óratervezési stratégiák. *Anyanyelv-pedagógia* 2015/2. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=571>

Herbst Mária: *Tanári beszédmagatartás*. Szeged, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, 2010. ISBN 978-963-9927-21-6

Gonda Zsuzsa: A tanári kommunikáció jellegzetességei az IKT-osztályteremben. In: Veszelszki Ágnes – Lengyel Klára (szerk.): *Tudomány, technolektus, terminológia. A tudományok, szakmák nyelve*. Budapest, Éghajlat, 2014, 371–381. ISBN 978-963-9862-6303

Molnár Melinda: A pedagógiai irónia mint a pedagógiai hatalom kifejeződése. *Iskolakultúra* 2015/5: 24–36.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK **7. pont**) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- képes a tanulói személyiség sokoldalú fejlesztésére a magyar nyelvi és irodalmi műveltséganyag elsajátításának, a beszéd, a beszédértés, az olvasás, a szövegértés, az írás és a szövegalkotás fejlesztésének folyamatában

- rendelkezik a magyar nyelv és irodalom tanításához szükséges korszerű nyelv- és irodalomtudományi, társtudományi, valamint anyanyelv- és irodalompedagógiai ismeretekkel, képes magát szakszerűen kifejezni szóban és írásban, valamint szaktárgyi, szakmódszertani kompetenciáit adaptív és kreatív módon alkalmazni az anyanyelvi, illetve az irodalmi nevelés folyamatában

b) képességei

- képes a tanulói motiváció, az önálló és közösségi tevékenység támogatására, hatékony ismeretközvetítésre, adaptív irodalmi, anyanyelvi nevelésre

- folyamatosan törekszik saját pedagógiai kommunikációjának, az osztálytermi és a tanórán kívüli iskolai kommunikáció sajátosságainak megismerésére

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nemesi Attila László egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): –

VIII. félév

BBNMN01200 Szövegtan (3 kr, ea, 2 óra, kötelező)

Az **ismeretkör**: nyelvészeti leíró szakképzés 1.

Kredittartománya (max. 12 kr.):12

Tantárgyai: 1) hangtörténet, 2) hangtan, 3) jelentéstan, szövegtan

(1.) Tantárgy neve: S z ö v e g t a n	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: ..... (kredit%)	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 2/hét az adott félévben	
A számonkérés módja koll.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

- A szövegtan történeti előzményei és interdiszciplináris környezete
- A szöveg fogalma. A szövegszerűség ismérvei
- Koherencia, kohézió, konnexitás
- A szöveg szerkezete
- A szöveg pragmatikai természete
- Forgatókönyv és keretelméletek
- A szövegtípus szövegszervező szerepe
- Intertextualitás
- Multimedialitás
- A szövegalkotás és –befogadás tényezői és folyamata
- A szövegvizsgálati módszerek

A **2–5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

- Beaugrande, R. de – Dressler, W.: Bevezetés a szövegnyelvészetbe. Bp., 2000. ISBN: 963134522X
- Tolcsvai Nagy G. (2006): Szövegtan = (fősz.) Kiefer F.: Magyar nyelv. Akadémiai, 149-174. ISBN 963 050 8324 0
- Szikszainé Nagy I. (1999): Leíró magyar szövegtan. Osiris. ISBN 963 389 681 9
- Petőfi S. J. (2004): A szöveg mint komplex jel. Akadémiai
- Pléh Cs: A történet szerkezeti és az emlékezet sémák. Akadémiai, 1996.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK **7. pont**) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

o) tudása

- ismeri a szövegkutatás főbb elméleti kereteit, vizsgálati módszereit és alapkérdéseit
- ismeri a szöveggel kapcsolatos alapvető nyelvészeti fogalmakat
- ismeri a legfontosabb hazai és nemzetközi szakirodalmat

p) képességei

- képes tájékozódni a különböző elméleti megközelítések között
- az elméleti ismereteket alkalmazni tudja a konkrét szövegelemzés során

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Farkas Edit, adjunktus, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

Középiskolai tanári szak önálló képzési szakasz ismeretkörei

Nyelvtudomány (**20 kredit** elvégzése kötelező)

Irodalomtudomány (**22 kredit** elvégzése kötelező)

VII. félév

BBNMN01300 Stiliztika (3 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: Nyelv és társadalom

Kredittartománya (max. 12 kr.): 12

Tantárgyai: 1) stilisztika, 2) nyelv, társadalom, kultúra, 3) osztálytermi diskurzus, 4) napjaink változó nyelvhasználata

(1.) Tantárgy neve: S t i l i s z t i k a	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : .... (kredit%)	
A tanóra típusa: szem. és óraszám: 2/hét az adott félévben	
A számonkérés módja: gyj.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

- A stilisztika története; a stilisztika a nyelvészet és az irodalomtudomány határán.
- A modern stilisztika irányzatai.
- A stilisztikai kutatások tárgykörei és vizsgálati módszereik.
- A nyelvi stílus fogalma; stílusértelmezések a modern nyelvelméleti megközelítések alapján.
- A beszédhelyzet mint stílusalakító tényező.
- Az írásképek (a “látható nyelv”); akusztikai eszközök (hangszimbolika, hangalakzatok stb.). Jelentéstani eszközök (szóképek, képek, képrendszerek).
- Alakzatok (átalakító műveletek: adjekció, detrakció, transzmutáció, immutáció).

- A szöveg kompozicionális eszközei (szerkezeti egységek; térbeli, időbeli és oksági viszonyok; ismétlés, ellentételezés; toposz, motívum, embléma).
- Stílustörténeti áttekintés
- Hagyományozott szövegtípusok, illetve a műnemek és műfajok stílusa

A 2–5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

- Szikszainé Nagy Irma: Magyar stilisztika. Osiris Kiadó, Budapest, 2007. ISBN: 9789633899045
- Tolcsvai Nagy Gábor: A magyar nyelv stilisztikája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996. ISBN: 9631875067
- Kövecses Zoltán: A metafora. Gyakorlati bevezetés a kognitív metaforaelméletbe. Tiptex Kiadó, Budapest, 2005. ISBN 963-9548-55-3
- Szabó Zoltán: A magyar szépírói stílus történetének fő irányai. Corvina Könyvkiadó, Budapest, 1998

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

q) tudása

- ismeri a stílusfogalom különböző megközelítéseit
- ismeri a stíluselemzés eszközeit és módszertanát
- ismeri a legfontosabb hazai és nemzetközi szakirodalmat

r) képességei

- az elsajátított elméleti ismeretek segítségével képes mind szépirodalmi, mind egyéb szövegtípusok stiláris elemzésére, értékelésére

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Farkas Edit, adjunktus, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

új kód

Pszicholingvisztika (3 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: Pszicholingvisztika

Kredittartománya (max. 12 kr.): 12

Tantárgyai: 1) Pszicholingvisztika, 2) Beszédtudományok,
3) Anyanyelvi kultúra és ismeretterjesztés, 4) Nyelvi tervezés, nyelvpolitika

(1.) Tantárgy neve: Pszicholingvisztika	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: .... (kredit%)	
A tanóra ⁴⁹ típusa: szeminárium és óraszám: 30 az adott félévben , (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: –) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁵⁰ (ha vannak): –	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁵¹): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁵² (ha vannak): –	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

A kurzus célja, hogy megismertesse a hallgatókat a nyelvi és mentális működés kapcsolatának feltérképezését célzó tudományterület kutatásának alapvető területeivel, kérdéseivel, módszereivel és eredményeivel. A pszicholingvisztikai tanulmányok lehetőséget adnak a leíró nyelvészeti kurzusokon szerzett ismereteket alkalmazására, illetve annak bemutatására, hogy ezek az ismeretek hogyan használhatók fel interdiszciplináris kutatási területeken. Lehetőség nyílik továbbá arra, hogy a hallgatók saját tapasztalataikkal, saját maguk által gyűjtött adatok elemzésével (gyermeknyelvi adatok, nyelvbtlások stb.) kapcsolódjanak be a munkába.

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

⁴⁹ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁵⁰ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵¹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁵² pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Pléh Csaba – Lukács Ágnes (szerk.): *Pszicholingvisztika 1–2*. Akadémiai Kiadó, Bp., 2014. ISBN 978 963 05 9499 8.

Ajánlott:

David Crystal: *A nyelv enciklopédiája*. 285–323. Budapest, Osiris, Bp., 2003. ISBN 963 389 481 6.

Kenesei István (szerk.): *A nyelv és a nyelvek*. Hatodik, javított, bővített kiadás. 286–388. Akadémiai Kiadó, Bp. 2011. ISBN 978 963 05 8998 7.

Pléh Csaba: *Mondatmegértés a magyar nyelvben*. Osiris, Bp. 1998. ISBN 963 379 378 5.

Pléh Csaba: *Pszicholingvisztika*. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv*. 725–752. Akadémiai Kiadó, Bp. 2006. ISBN 963 050 8324 0.

Pléh Csaba: *A gyermeknyelv*. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar nyelv*. 753–82. Akadémiai Kiadó, Bp. 2006. ISBN 963 050 8324 0.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

s) tudása

- Átfogó ismeretekkel rendelkezik a magyar nyelvtudomány alapvető elméleti kérdéseit, ezek történeti, változó és folyamatszerű összefüggéseit illetően.
- Átfogó ismeretekkel rendelkezik a magyar nyelvtudomány, valamint a határtudományok jellemző kutatási kérdéseire, nemzetközi kontextusára, különböző kutatási irányzatok elemzési és értelmezési módszereire, továbbá szakterülete művelésének hagyományos és elektronikus forrásaira vonatkozólag.

t) képességei

- A szükséges forrásokat és információkat kritikusan képes elemezni, vizsgálatukkal új összefüggésekre mutat rá.
- Önálló munkával, elméleti és módszertani megalapozottsággal, kritikai szempontokat érvényesítve képes feltárni egy adott nyelvtudományi kérdéskör, résztéma összefüggéseit.

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Forró Orsolya egyetemi adjunktus, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*):

.....

új kód

Osztálytermi diskurzus (2 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör : Nyelv és társadalom
Kredittartománya (max. 12 kr.): 12
Tantárgyai: 1) Stilisztika, 2) Nyelv, társadalom, kultúra, 3) Osztálytermi diskurzus, 4) Napjaink változó nyelvhasználata

(1.) Tantárgy neve: Osztálytermi diskurzus	Kreditértéke : 2
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³ : .... (kredit%)	
A tanóra ⁵³ típusa: szeminárium. Óraszám : 30 az adott félévben. (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve : –) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁵⁴ : –	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁵⁵): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁵⁶ : –	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tanárképzés részeként ez a tárgy az osztálytermi diskurzus olyan jellemzőit veszi vizsgálat alá, mint a tanárok és diákok beszédének aránya, a diskurzus irányítása (ill. ennek nyelvi és nem nyelvi eszközei), a szóátadás-átvétel, a tanári instrukciók és kérdések, a különböző tevékenység típusok és a nyelvhasználat összefüggései, a kommunikációs készségfejlesztést támogató stratégiák, az osztályteremben megjelenő stílusrétegek, vagy a humor és az ironia

⁵³ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁵⁴ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵⁵ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁵⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

szerepe. A téma szaporodó irodalma jó kiindulópontot nyújt, összekapcsolva konkrét tanórák felvételeinek elemzésével. Új kihívás az ún. IKT-eszközök bevonása és ennek hatása az osztálytermi nyelvhasználatra, ezért ezt is behatóan elemezzük. Tanár és diák beszédmagatartását egymással való összefüggésben, komplex módon, a társadalmi-kulturális-technológiai környezet átalakulására is tekintettel elemezzük, erősítve a leendő tanároknak az ez irányú tudatosságát és önreflexióját.

A **2–5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Antalné Szabó Ágnes: *A tanári beszéd empirikus kutatások tükrében*. Budapest: Magyar Nyelvtudományi Társaság, 2006. ISBN 963-7530-83-5

Király Flóra: A beszédfordulók és a szóátadások vizsgálata osztálytermi kontextusban. *Anyanyelv-pedagógia* 2015/1. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=552>

Schirm Anita: Diskurzusjelölők az osztálytermi kommunikáció szövegtípusaiban. In: Baditzné Pálvölgyi Kata – Szabó Éva – Szentgyörgyi Rudolf (szerk.): *Tanóratervezés és tanórákutató*. Budapest, ELTE, 2015, 49–66. ISBN 978-963-284-663-7

Sáfrányné Molnár Mónika: A verbális tanári instrukciók az osztálytermi diskurzusban I–III. *Anyanyelv-pedagógia* 2006/2–4. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=624>

Ajánlott irodalom:

Asztalos Anikó: A tanórai beszédfejlesztést támogató óratervezési stratégiák. *Anyanyelv-pedagógia* 2015/2. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=571>

Herbst Mária: *Tanári beszédmagatartás*. Szeged, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, 2010. ISBN 978-963-9927-21-6

Gonda Zsuzsa: A tanári kommunikáció jellegzetességei az IKT-osztályteremben. In: Veszelszki Ágnes – Lengyel Klára (szerk.): *Tudomány, technolektus, terminológia. A tudományok, szakmák nyelve*. Budapest, Éghajlat, 2014, 371–381. ISBN 978-963-9862-6303

Molnár Melinda: A pedagógiai ironia mint a pedagógiai hatalom kifejeződése. *Iskolakultúra* 2015/5: 24–36.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- képes a tanulói személyiség sokoldalú fejlesztésére a magyar nyelvi és irodalmi műveltséganyag elsajátításának, a beszéd, a beszédértés, az olvasás, a szövegértés, az írás és a szövegalkotás fejlesztésének folyamatában

- rendelkezik a magyar nyelv és irodalom tanításához szükséges korszerű nyelv- és irodalomtudományi, társtudományi, valamint anyanyelv- és irodalompedagógiai ismeretekkel, képes magát szakszerűen kifejezni szóban és írásban, valamint szaktárgyi, szakmódszertani kompetenciáit adaptív és kreatív módon alkalmazni az anyanyelvi, illetve az irodalmi nevelés folyamatában

b) képességei

- képes a tanulói motiváció, az önálló és közösségi tevékenység támogatására, hatékony ismeretközvetítésre, adaptív irodalmi, anyanyelvi nevelésre

- folyamatosan törekszik saját pedagógiai kommunikációjának, az osztálytermi és a tanórán kívüli iskolai kommunikáció sajátosságainak megismerésére

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nemesi Attila László egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): –

VIII. félév

BBNMN01200 Szövegtan (3 kr, ea, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: nyelvészeti leíró szakképzés 1.

Kredittartománya (max. 12 kr.):12

Tantárgyai: 1) hangtörténet, 2) hangtan, 3) jelentéstan, szövegtan

(1.) Tantárgy neve: S z ö v e g t a n	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : ..... (kredit%)	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 2/hét az adott félévben	
A számonkérés módja koll.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév):	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

- A szövegtan történeti előzményei és interdiszciplináris környezete
- A szöveg fogalma. A szövegszerűség ismérvei
- Koherencia, kohézió, konnexitás
- A szöveg szerkezete
- A szöveg pragmatikai természete
- Forgatókönyv és keretelméletek
- A szövegtípus szövegszervező szerepe
- Intertextualitás
- Multimedialitás
- A szövegalkotás és –befogadás tényezői és folyamata
- A szövegvizsgálati módszerek

A **2–5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

- Beaugrande, R. de – Dressler, W.: Bevezetés a szövegnyelvészetbe. Bp., 2000. ISBN: 963134522X
- Tolcsvai Nagy G. (2006): Szövegtan = (fősz.) Kiefer F.: Magyar nyelv. Akadémiai, 149-174. ISBN 963 050 8324 0
- Szikszainé Nagy I. (1999): Leíró magyar szövegtan. Osiris. ISBN 963 389 681 9
- Petőfi S. J. (2004): A szöveg mint komplex jel. Akadémiai
- Pléh Cs: A történetyszerkezeti és az emlékezetes sémák. Akadémiai, 1996.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK **7. pont**) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

u) tudása

- ismeri a szövegtan főbb elméleti kereteit, vizsgálati módszereit és alapkérdéseit
- ismeri a szöveggel kapcsolatos alapvető nyelvészeti fogalmakat
- ismeri a legfontosabb hazai és nemzetközi szakirodalmat

v) képességei

- képes tájékozódni a különböző elméleti megközelítések között
- az elméleti ismereteket alkalmazni tudja a konkrét szövegelemzés során

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Farkas Edit, adjunktus, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

IX. félév

BMNMN20400M A magyar nyelv leírása (3 kr, ea, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: A nyelvreírás új útjai 1.

Kredittartománya (max. 12 kr.):12

Tantárgyai: 1) a magyar nyelv leírása, 2) a magyar nyelv leírása, gyakorlat, 3) frazeológia, 4) leíró nyelvészeti és nyelvhasználati kutatások

(1.) Tantárgy neve: A magyar nyelv leírása	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: ..... (kredit%)	
A tanóra ⁵⁷ típusa: előadás. Óraszám: 30 az adott félévben. (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: –) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁵⁸ (ha vannak): –	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁵⁹): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁶⁰ (ha vannak): –	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1 (magyar MA), 9 (középfiskolai magyartanár)	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A magyar leíró nyelvészet az elmúlt három-négy évtizedben két jelentős hatású irányzat mentén meghatározó munkák sorát hozta létre. Az egyik irányzat a hagyományos, „klasszikus” nyelvten, a másik a generatív grammatika. E kettő mellett kitérünk a funkcionális és kognitív nyelvelméleti és módszertani irányzatok főbb jellemzőire is. Az előadás célja, hogy áttekintést adjon a magyar nyelv leírásának kortárs törekvéseiről és a legújabb eredményekről, kitékintve mindegyik nyelvi szintre. A teljesség igénye nélkül, néhány jelenséget kiemelve értelmezzük az egyes elméleti keretek alapállításait, összevetve azokat más megközelítési módokkal, és szintetizálva a hallgatók korábbi leíró nyelvészeti kurzusokon megszerzett tudását.

⁵⁷ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁵⁸ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵⁹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁶⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

A 2–5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

É. Kiss Katalin: Szerkezetileg kódolt előfeltevés a magyar mondatszerkezetben. In: Bartos Huba (szerk.): *Általános nyelvészeti tanulmányok XXIII. Új irányok és eredmények a mondattani kutatásban*. Budapest, Akadémiai, 245–264. ISBN 978-963-05-9043-3

Fehér Krisztina: Dialektális hangjelenségek és az ún. zöngésségi hasonulások. In: É. Kiss Katalin – Hegedűs Attila (szerk.): *Nyelvelmélet és dialektológia*. Piliscsaba, PPKE BTK Elméleti Nyelvészeti Tanszék – Magyar Nyelvészeti Tanszék, 2009, 85–96. ISBN 978-963-9206-71-7

Kiefer Ferenc: Morfopragmatikai jelenségek a magyarban. In: Németh T. Enikő – Bibok Károly (szerk.): *Általános nyelvészeti tanulmányok XX. Tanulmányok a pragmatika köréből*. Budapest, Akadémiai, 2003, 107–128. ISBN 963-05-8095-0

Ladányi Mária: *Produktivitás és analógia a szóképzésben: elvek és esetek*. Budapest, Tinta, 2007. ISBN 978-963-7094-81-1

Ajánlott irodalom:

É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter: *Új magyar nyelvtan*. Budapest, Osiris, 1998. ISBN 963-379-327-0

Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000. ISBN 963-19-5880-9

Kiefer Ferenc (szerk.): *Strukturális magyar nyelvtan 1–4*. Budapest, Akadémiai, 1992–2008. ISBN 963-05-6878-0

Kugler Nóra: *A módosítószók a magyar nyelv szófaji rendszerében*. Bp., Osiris, 2002. ISBN 963-389-343-4

Tolcsvai Nagy Gábor – Ladányi Mária (szerk.): *Általános nyelvészeti tanulmányok XXII. Funkcionális nyelvészet*. Bp., Akadémiai, 2008. ISBN 978-963-05-8618-4

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- átfogó ismeretekkel rendelkezik a magyar nyelvtudomány alapvető elméleti kérdéseit, ezek történeti, változó és folyamatszerű összefüggéseit illetően

- átfogó ismeretekkel rendelkezik a magyar nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseire, nemzetközi kontextusára, különböző kutatási irányzatok elemzési és értelmezési módszereire, továbbá szakterülete művelésének hagyományos és elektronikus forrásaira vonatkozólag

b) képességei

- képes a munkáját segítő szakirodalom folyamatos követésére, önálló ismeretszerzésre, a személyes tapasztalatok tudományos keretekbe integrálására
- képes az adott kutatás elméleti és módszertani háttérfeltevéseit reflexió tárgyává tenni és a nemzetközi kutatások kontextusában értelmezni

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nemesi Attila László egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): –

BBNMN01900 Nyelvelmélet (2 kr, gy, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: magyar nyelvtörténet

Kredittartománya (max. 12 kr.): 10.....

Tantárgyai: : 1)hangtörténet 2) nyelvtörténet

3) nyelvelmélet 4) nyelvtörténeti és névtani kutatások

(1.) Tantárgy neve: nyelvelmélet	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása: kötelező (a nem kívánt törlendő!)	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : ..... (kredit%)	
A tanóra ⁶¹ típusa: gy/. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: .....)	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁶² (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. ⁶³): gyj... Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁶⁴ (ha vannak):	

⁶¹ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁶³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁶⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 9...

Előtanulmányi feltételek (*ha vannak*): .....

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A gyakorlat az ómagyar szövegek nehézség nélküli olvasását, megértését és nyelvtörténeti alapú elemzését tartalmazza. Célja, hogy az alaktan és a mondattan történeti vonatkozásait elsajátítva általános kép alakuljon ki a nyelvtörténeti változások törvényszerűségeiről, és ezeket az ismereteket a hallgatók képesek legyenek az elemzések során is alkalmazni. A történeti alaktan (tövek és toldalékok) kérdései; hang-, szó- és alaktörténeti elemzések a kis szövegemlékek (HB., ÓMS., KT., GyS.), és a legkorábbi kódexek (JókK., MünchK., BécsiK.) alapján.

A 2–5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

BÁRCZI GÉZA: A Halotti Beszéd nyelvtörténeti elemzése. Akadémiai Kiadó, Bp., 1982. ISBN 963 05 2904 1

BENKŐ LORÁND (főszerk.): A magyar nyelv történeti nyelvtana. I–II/2. Akadémiai Kiadó, Bp., 1991. ISBN 963 05 5978 1; 1992. isbn 963 05 4243 8; 1995. isbn 963 05 6705 9. Összkiadás: ISBN 963 05 5977 3.

Kecskés Judit: Nyelvemlékelemző segédkönyv. Miskolci Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke, Miskolc, 2007. ISBN 978-963-661-769-1

Hoffmann István: A Tihanyi Alapítólevél mint helynévtörténeti forrás. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2010. ISBN 978-963-473-369-0

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

pl.:

w) tudása

- ismeri a kis szövegemlékeket a magyar nyelv történetéből, megérti a bennük levő nyelvi és kulturális információt.....

-.....

x) képességei

y) képes önállóan filológiai elemzést végezni nyelvtörténeti szövegeken

-.....

-.....

Tantárgy felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Hegedűs Attila egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

X. félév

BMNMN00600M Nyelv, társadalom, kultúra (3 kr, ea, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör : Nyelv és társadalom
Kredittartománya (max. 12 kr.): 12
Tantárgyai: 1) Stilisztika, 2) Nyelv, társadalom, kultúra, 3) Osztálytermi diskurzus, 4) Napjaink változó nyelvhasználata

(1.) Tantárgy neve: Nyelv, társadalom, kultúra	Kreditértéke : 3
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke , „ <i>képzési karaktere</i> ” ¹³ : .... (kredit%)	
A tanóra ⁶⁵ típusa: előadás. Óraszám : 30 az adott félévben. (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve : –) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁶⁶ (ha vannak): –	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁶⁷): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁶⁸ (ha vannak): –	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2 (magyar MA), 10 (középiskolai magyartanár)	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –	

Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az emberi nyelv, társadalom és kultúra egymást feltételező fogalmak, összefüggésük emberlétünk keretét adja. Minden kommunikációs aktus, ismeretátadás egyúttal identitásjelzés, szerepkijelölés is; a kulturális keretek befolyásolják a kommunikáció módját. A standard nyelvváltozat nyelvi normájának egysége, nemzeti összetartó ereje és

⁶⁵ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁶⁶ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁶⁷ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁶⁸ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

„szétszalazódása”, a nyelvhasználat területi és társadalmi tagolódása, a beszélőcsoportok kulturális sokfélesége és e sokféleségnek a nyelvhasználatban meglévő lenyomata, illetőleg a nyelv szerepe a kulturális sokféleség fenntartásában jelentik azt a bonyolult összefüggésrendszert, melynek tárgyalása adja az előadás vázát.

A **2–5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Babarczy Anna – Szamarasz Vera Zoé: A nyelvi relativizmus. In: Pléh Csaba (szerk.): *Pszicholingvisztika 1–2*. Budapest, Akadémiai, 2014, 859–876. (2. kötet.) ISBN 978-963-05-9499-8

Kövecses Zoltán: A metaforák és metonímiák kulturális különbségei. In: uő: *A metafora. Gyakorlati bevezetés a kognitív metaforaelméletbe*. Bp., Typotex, 2005, 187–200. ISBN 963-9548-55-3

Nemesi Attila László: Benyomáskeltési stratégiák, énmegjelenítési taktikák. In: uő: *Nyelv, nyelvhasználat, kommunikáció. Hét tanulmány*. Budapest, Loisir, 2011/2016, 91–134. ISBN 978-963-88267-9-4

Tannen, Deborah: *Miért értjük félre egymást?* Budapest, Tinta, 2001. ISBN 963-937-2099

Ajánlott irodalom:

Balázs Géza – Takács Szilvia: *Antropológiai nyelvészet*. Celldömölk/Budapest, Pauz-Westermann, 2009. ISBN 978-963-9432-89-5

Kontra Miklós (szerk.): *Nyelv és társadalom a rendszerváltás kori Magyarországon*. Budapest, Osiris, 2003. ISBN 963-389-419-0

Kövecses Zoltán: *Language, mind, and culture: A practical introduction*. Oxford, Oxford University Press, 2006. ISBN 978-01-951-872-05

Nemesi Attila László: A nyelv a nyilvánosságban: versengő és társdiskurzusok. *Replika* 95 (2015): 97–111.

Sándor Klára: *Nyelv és társadalom*. Budapest, Krónika Nova, 2016. ISBN 978-615-5205-14-9

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- átlátja és érti a nyelvnek a magyar és az európai identitás konstrukciói, valamint a különböző kultúrák és a köztük lévő kapcsolatok kialakításában, fenntartásában és formálásában betöltött szerepét, a nyelv és a nyelvek kulturális, történeti és társadalmi meghatározottságát

- átfogó ismeretekkel rendelkezik a magyar nyelvtudomány, valamint a határtudományok jellemző kutatási kérdéseire, nemzetközi kontextusára, különböző kutatási irányzatok elemzési és értelmezési módszereire vonatkozólag

b) képességei

- kritikusan és több szempontot mérlegelve, releváns értelmezési keretben képes elemezni a nyelvnek a magyar és az európai identitás konstrukciói, valamint a különböző kultúrák és a köztük lévő kapcsolatok kialakításában, fenntartásában és formálásában betöltött szerepét, illetve a nyelv és a nyelvek kulturális, történeti és társadalmi meghatározottságát
- képes a magyar nyelv jelenségeit a maguk történetiségében, változásaiban és változatosságában elemezni

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nemesi Attila László egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): –

Kötelezően választható szakmai ismeretek (csak a középiskolai tanári szaknál)

Nyelvtudomány (**5 kredit** elvégzése kötelező)

Irodalomtudomány (**5 kredit** elvégzése kötelező)

IX. félév

BMNKM00600M Pragmatika (3 kr, ea, 2 óra, kötelező)

Az ismeretkör: Pragmatika

Kredittartománya (max. 12 kr.): 12

Tantárgyai: 1) Pragmatika, 2) Szinkrón és diakrón pragmatika,
3) Dialektológia, 4) Társalgáselemzés

(1.) Tantárgy neve: Pragmatika

Kreditértéke: 3

A tantárgy **besorolása**: kötelező

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „**képzési karaktere**”¹³: .... (kredit%)

A **tanóra**⁶⁹ típusa: előadás. **Óraszám**: 30 az adott félévben.

(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a **nyelve**: –)

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további (sajátos) módok, jellemzők**⁷⁰ (ha vannak): –

A **számonkérés** módja (koll. / gyj. / **egyéb**⁷¹): kollokvium

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további (sajátos) módok**⁷² (ha vannak): –

A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 1

Előtanulmányi feltételek (ha vannak): –

Tantárgyleírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

Bár eredetileg a szemiotika egyik ágaként, illetőleg a nyelvfilozófia részeként jött létre, mára a pragmatikát a legtöbben a nyelvészet azon területének tekintik, amely a beszélői szándékok kifejezése mögötti többszintű nyelvi választásokat és a beszélői szándékok megértését kutatja. A kurzus a nyelvhasználatot kognitív, társas és kulturális jelenségként tárgyalja, szembeállítva egymással a konvencionális mondatjelentést és kontextusfüggő megnyilatkozásjelentést. Áttekintjük a diszciplína olyan meghatározó elméleti kereteit, mint a beszédaktus-elmélet, Grice interakcióelmélete, a poszt- és neogrice-i pragmatika, valamint az udvariasság/udvariatlanság koncepciói, hogy közelebb kerüljünk annak a kérdésnek a megválaszolásához, mit várhatunk el a nyelvhasználat adekvát elméletétől.

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Austin, John L.: *Tetten ért szavak*. Budapest, Akadémiai, 1962/1990. ISBN 963-05-5637-5

Grice, H. Paul: Társalgás és logika. In: Grice, H. P., *Tanulmányok a szavak életéről*. Budapest, Gondolat, 1989/2011. ISBN 978-963-693-278-0

Nemesi Attila László: Az udvariasság elméletei. In: Nemesi, A. L.: *Nyelv, nyelvhasználat, kommunikáció*. Budapest, Loisir, 2011/2016, pp. 69–90. ISBN 978-963-88267-9-4

Németh T. Enikő: Pragmatika. In: Kiefer, F. (Ed.), *Magyar nyelv*, Budapest, Akadémiai, 2006, pp. 222–261. ISBN 963-05-8324-0

⁶⁹ **Nftv. 108. § 37.** *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁷⁰ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷¹ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁷² pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Ajánlott irodalom:

Birner, Betty: *Introduction to pragmatics*. Chichester, Wiley-Blackwell, 2012. ISBN 978-1-4051-7583-8

Bódog Alexa et al. (szerk.): *Használat és hatás: újabb eredmények a magyarországi pragmatikai kutatásokban*. Budapest, Loisir, 2015. ISBN 978-963-89655-3-0

Reboul, Anne – Moeschler, Jacques: *A társalgás cselei*. Budapest, Osiris, 1998/2000. ISBN 963-379-701-2

Tátrai Szilárd: *Bevezetés a pragmatikába. Funkcionális kognitív megközelítés*. Budapest, Tinta, 2011. ISBN 978-963-9902-93-0

Wilson, Deirdre – Sperber, Dan: *Meaning and relevance*. Cambridge, Cambridge University Press, 2012. ISBN 978-0-521-74748-6

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- tisztában van a nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel
- birtokában van a szakterületén alkalmazható és alkalmazandó módszertani ismereteknek

b) képességei

- a nyelvtudomány kérdéseiről megfelelően képes írni és beszélni
- képes az információk kritikus elemzéséhez és feldolgozásához kellően megalapozott technikák széles skálájának alkalmazására

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Nemesi Attila László egyetemi docens, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): –

X. félév

új kód) Frazeológia

Az ismeretkör: A nyelvreírás új útjai 1.

Kredittartománya (max. 12 kr.):12

Tantárgyai: 1) a magyar nyelv leírása, 2) a magyar nyelv leírása, gyakorlat, 3) frazeológia, 4) leíró nyelvészeti és nyelvhasználati kutatások,

BMNMN10500M Nyelvtörténeti és névtani kutatások (3 kr, gy, 2 óra, kötelezően választható)

Az ismeretkör: magyar nyelvtörténet

Kredittartománya (max. 12 kr.): 10.....

Tantárgyai: 1)hangtörténet 2) nyelvtörténet

3) nyelvemlékelemzés 4) nyelvtörténeti és névtani kutatások

(1.) Tantárgy neve: nyelvtörténeti és névtani kutatások	Kreditértéke: 3
A tantárgy besorolása: / választható (a nem kívánt törlendő!)	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹³ : ..... (kredit%)	
A tanóra ⁷³ típusa: / gyak. és óraszám: 26 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: .....)	
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁷⁴ (ha vannak):	
A számonkérés módja (gyj. / egyéb ⁷⁵):	

⁷³ Nftv. 108. § 37. tanóra: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

⁷⁴ pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷⁵ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további** (sajátos) **módok**⁷⁶ (ha vannak): .....

A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 10...

Előtanulmányi feltételek (ha vannak): .....

Tantárgyleírás: az elsajátítandó **ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása**

: A történeti nyelvészet érdeklődésének középpontjában a nyelv mint változó rendszer áll. Mivel a rendszer változása mindig a nyelvhasználatból indul ki, a történeti nyelvészet a nyelv belső változásának modellezésén túl a nyelvi változás társadalmi okait is kutatja. A nyelvfejlődés újgrammatikus, strukturalista és tanszformációs-generatív modellje a nyelv változásáról alkotott elképzeléseink története is. A nyelv változásának egy fontos oka a nyelvek érintkezése, az e hatásra keletkezett változások fő törvényszerűségei is bemutatásra kerülnek a gyakorlaton. Külön hangsúlyt kap a szociolingvisztikai megközelítésmód a nyelvváltozásban, mert ennek segítségével a hallgatók értékelni és értelmezni tudják a mai nyelvi változásokat is, és ezt a szemléletet közvetíteni tudják az iskolai oktatásban. Az etimológia szerepe, módszere, a történeti névtannak a nyelvi változás rendszerébe beépíthető tanulságai is előkerülnek

A **2–5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Labov, William: A nyelvi változás mechanizmusáról. In: Pap Mária–Szépe György (szerk.): Társadalom és nyelv. Gondolat, Budapest, 1975. 255—285. ISBN 963 280 053 2
Theodora Bynon: Történeti nyelvészet. Osiris Kiadó, Budapest, 1997. ISBN 963 379 306 8
Cser András: A történeti nyelvészet alapvonalai. PPKE BTK, Piliscsaba, 2000. ISBN 963 03 6538 3
Hajdú Mihály: Általános és magyar névtan. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. ISBN 963 389 418 2

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetenciaelemeknek** (tudás, képesség stb., KKK **7. pont**) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

pl.:

z) tudása

-...ismeri a történeti nyelvészet kutatásának történetét, tisztában van a kutatás alapfogalmaival és eljárás módjaival.....

- megismeri a történeti névkutatás problematikáját.....

aa) képességei

- képes különbséget tenni a naiv nyelvhasználat és a tudományos bizonyítás között....

-.....

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Hegedűs Attila egyetemi docens PhD**

⁷⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

.....

Tanári felkészítés
Szakmódszertan

V. félév

BMNMA01100M Az anyanyelvi és irodalmi nevelés elmélete (2 kr, ea, 2 óra, kötelező)

VI. félév

BMNMA01300M Az anyanyelvi nevelés gyakorlata (2 kr, gy, 2 óra, kötelező)

